

Referat fra dialogmøte rovdyrerstatninger og rovviltforvaltning, Oppdal

Tid: Tirsdag 28. mars 2017 kl 19 – ca 23

Sted: Quality Skifer Hotell, Oppdal

Program

- Erstatning av husdyr drept av fredet rovvilt v/Kjell Vidar Seljevoll, Fylkesmannens miljøvernnavdeling i Sør-Trøndelag
- Forvaltningsplan for store rovdyr i region 6 v/Gunnar Alstad, Rovviltnemda region 6
- Hvordan SNO jobber når rovviltskade meldes og hva de ser etter for å konstatere rovviltskade v/Frode Aalbu, Statens Naturoppsyn
- Forebyggende og konfliktdempende tiltak v/Eva Dybwad Alstad, Fylkesmannens avdeling for landbruk og bygdeutvikling i Sør-Trøndelag

Møteleder: Frank Røym som presenterte bakgrunn og mål for møteserien og «spillereglene» for møtet.

Tilstede: På lista 37 deltagere

Enkel servering i starten av møtet.

Presentasjonene som innleiderne brukte, ligger på hjemmesiden til Sør-Trøndelag Bondelag.

Spørsmål og kommentarer, noe av det som kom fram under innlegget til Kjell Vidar Seljevoll om erstatning av husdyr drept av fredet rovvilt og som ble svart på eller vi må ta med oss i videre arbeid:

Føles ulogisk at normaltapet beregnes av hele besetningen!

- Dyrene som går på hjemmebeite og normaltap – det er saken 2008/1516 Sivilombudsmannen som avklarte at normaltapet skal beregnes av hele besetningen, også de dyrene som eventuelt går hjemme.
- Hvis du har alt normaltap for dyr på hjemmebeite, så kan i prinsippet alt tap av dyr i utmarka vurderes erstattet etter skjønn.
- Alle dyr som er dokumentert eller antatt tapt til rovdyr (etter undersøkelse/vurdering av SNO) erstattes uavhengig av N-tap. Så har en eventuelt spennet mellom normaltap og dokumenterte/antatte tap, her skal det sannsynliggjøres tapsårsak (Krokanndommen).

Vår dato	Revisjon	Vår referanse
07.04.201		17/00068-6
7		

Føler at Fylkesmannen opererer med egne tall for normaltap!

- Det skal være minimum 8 sammenhengende år med data for normaltap uten rovdyr tap noen av årene. Når en har samlet slike data så kan de brukes uansett hvor gamle de er. Dataene følger gården. Hvordan få data for normaltap når du er ny bruker med ny besetning (sau er ny produksjon på gården): En bruker da normalt gjennomsnittstall når brukeren ikke har data for normaltap 8 sammenhengende år uten tap til rovdyr. Tall fra beitelaget (organisert beitebruk) kan også legges til grunn.

Dokumentasjon for andre tapsårsaker – hva er det og hvorfor avkorting? Er det generelle betraktninger om hva som kan forårsake tap? Hvor kommer argumentasjonen fra?

- Krokann-dommen gjelder for saker som behandles i dag.

Vurdere ny sak til Sivilombudsmannen og fordeler og ulemper med en evt ny sak (ønske fra deltager).

Når det gjelder rødtrev så er det effektiv jakt og hard beskatning av bestanden i Oppdal.

Når saksbehandler skal vurdere andre tapsårsaker, så står det «kan være løshund»

Vi skal ha individuelle svar, ikke generelle svar. Vi mener at ryggvelt, satt fast i gjerder og lignende er tatt høyde for i normaltapet – hvorfor argumenteres det da med andre mulige tapsårsaker (innspill).

Er det en mulighet til å se på deling av tap og behandle utmark og innmark hver for seg (innspill).

Produksjonssøknader og mulighet til å sjekke tall, det må kunne være en kobling der. (ønske fra deltager)

- Det ble her minnet om mulighetene som ligger i å være med i Sauekontrollen.

Et eksempel på vilkår etter §5 er frost for heimsanking av dyr settes til 10. oktober.

Hvorfor må beitebruker bevise at dyra er tatt av freda rovdyr? Det blir bare vanskeligere og vanskeligere å bevise. Kan f.eks Fylkesmannen ta med oppover i systemet at det er vanskelig å bevise? (ønske fra deltager)

- Dagens regelverk bygger på at en har en forventning om gjenfunn av dyr som er drept av fredet rovvilt som del av beslutningsgrunnlaget. For tamrein er det foreslått å gå bort fra kadaverdokumentasjon, med bakgrunn i en erkjennelse av at å påvise skader er krevende.

Informasjon om ørneprosjektet – beitebrukerne ønsker informasjon om det som foregår der.

- Informasjon om ørn legges i www.rovdata.no, men det er også ønskelig fra forvaltningen mer informasjon om kongeørn for hele fylket på et tidligere tidspunkt enn det gjør i dag.

Vår dato	Revisjon	Vår referanse
07.04.201		17/00068-6
7		

Er det sammenfatting av skjønn mellom fylkesmennene?

- Ja, det er samlinger for hele landet der en jobber med «caser». Det er stor forskjell på fylkene, og det er ikke mange fylker som har mange søknader om erstatning.
- Betydelig bruk av skjønn vil lett medføre ulik praktisering mellom fylker.

Hvorfor varierer mellomrommet mellom normaltap og dokumenterte tap til rovdyr så mye mellom beitelagene og brukerne?

- Ulikheter i søknadene er årsaken til det.
- Når det gjelder §8 Rovvilttap sannsynliggjort ved øvrige omstendigheter: Det skal sannsynliggjøres at dyra er tapt til rovdyr og det foretas en bred vurdering av alle aktuelle faktorer som kan være årsak til tap.

Spørsmål og kommentarer til Rovviltnemdas innlegg om forvaltningsplan for store rovdyr i region 6 ved Gunnar Alstad:

Vi har en regional forvaltning, og den må vi verne om. Rovviltnemda er oppnevnt av Klima- og miljøverndepartementet og jobber på oppdrag fra det departementet. En har fått føring om tydelig soneforvaltning. Må forholde oss til rammene, og det er vanskelig å gjøre alle fornøyde.

Et stort og komplisert oppdrag – organisasjonene i landbruket kan påvirke rammene og selve oppdraget.

Skadefellingstillatelse gis raskt, men hvordan skal vi få til en effektiv skadefellingsjakt?

- Ønske fra deltagere om at teknologi/utstyr for å finne skadegjørere blir lov å bruke.
- En må se på regelverket og innspill må komme fra landbrukets organisasjoner.

Ønske om at lisensfellingsperioden for jerv framskyndes til reinsjakta i august.

Ønske om at det tas hensyn til mål om økt matproduksjon og at bruk av utmarksbeiter er et viktig bidrag til dette.

Har dere et øye på samordningsoppdraget for jerv i Sør-Norge og de omfattende forslagene som kom fram i NINA rapport 1255?

- Rovviltnemda i region 3 er for tiden ikke i funksjon. Rovviltnemda i region 6 har som ambisjon å få til en revidert forvaltningsplan for store rovdyr likevel.

Spørsmål og kommentarer til SNO ved Frode Aalbu sitt innlegg om skadedokumentasjon:

Oppdraget til SNO er å bekrefte eller avkrefte om det er rovviltskade. Rovviltkontaktene lokalt må opptre objektivt uansett hva de driver med ellers. Gjør vurderinger i enkeltsaker (hvert enkelt dyr/kadaver/observasjon) og all dokumentasjon skal være etterprøvable. Totalbildet i forhold til erstatningssaker er forvaltningens oppgave. Skadedokumentasjon er en liten, men viktig del av totalbildet.

Vår dato	Revisjon	Vår referanse
07.04.201		17/00068-6
7		

Anbefaler beitebrukerne å sette seg inn i veilederen for rovviltskade.

Det er vanskelig å dokumentere og konkludere om skaden er forvoldt av ulv når du står ovenfor ett kadaver. Er det flere kadaver kan en konkludere ut fra det totale skadebildet.

Er det mulig å gjøre konklusjonen dokumentert fredet rovvilt, antatt jerv?

- Det kompliserer en del, og eventuell skadefelling – hvilken art/individ skal den utstedes på?

Ulykke, kan det dokumenteres?

- Sykdom og ulykke kan bli konklusjonen, men da i tett dialog med dyreeier. SNO sitt hovedoppdrag er å gjøre en faglig vurdering på om det er rovviltskade eller ikke.

Er det forskjell på antatt og dokumentert?

- Antatt og dokumentert er likeverdig i forhold til forvaltningsvedtak når det gjelder erstatning av husdyr tapt til fredet rovvilt, FKT og skadefelling.

Ønske om at det legges vekt på observasjoner når det gjelder erstatning.

- www.rovbase.no - dette er en database alle har tilgang til. Her er kvalitetssikra dokumentasjon, saklig minimumsinformasjon som er bekrefta informasjon om aktivitet/skader av rovvilt. Fylkesmannens saksbehandler (og de øvrige forvaltningsaktørene) har tilgang til produksjonsdatabasen i tillegg. Her kan observasjoner legges i merknadsfeltet for saken. SNO ved Aalbu orienterer saksbehandler hos fylkesmannen om observasjoner ved behov.
- Bruk gjerne www.Skandobs.no for å registrere alle typer av observasjoner av sportegn eller synsobservasjoner av rovvilt. Alle kan bidra til dette.

Spørsmål og kommentarer til Eva D Alstad, Fylkesmannens landbruksavdeling, sitt innlegg om forebyggende- og konfliktdempende tiltak:

Beitebruken i disse områdene er godt organisert og det er viktig i rovdyrarbeidet.

Det er søkt FKT-midler til prosjekt om kongeørn og jaging av husdyr ut i vann som tapsårsak. Det blir møte om dette for å få på plass tiltakene i prosjektet.

Kadaverhundprosjekter prioriteres.

Innspill om at fjelloppsynet i Kvikne tar oppdrag med ekstraordinært tilsyn for beitelaget når de har ledig kapasitet. Disse går uniformert og har også preventiv virkning bl.a på hundeeiere.

Innspill om tidlig nedsanking og at det må være akutt-tiltak og ikke det som skal være gjeldende. Ikke sett beitebrukere opp mot hverandre ved å tildele midler til tidlig nedsanking på forhånd.

- Fylkesmannen har nylig vurdert potensialet for, og kostnader med, tidlig nedsanking som *planlagt forebyggende tiltak* i områder innenfor dagens forvaltningssone for jerv i

Vår dato
07.04.201
7

Revisjon

Vår referanse
17/00068-6

---

region 6. Vi fant det særlig utfordrende å gjennomføre tidlig nedsanking som planlagt forebyggende tiltak i fjellandbruket i Sør-Trøndelag. Kort vekstsesong og mange dyr på beite gjør at en må bruke innmarks-arealene til å produsere vinterfôr og det er derfor lite ledig innmarks-areal til å håndtere tidlig nedsanking. Planlagt tidlig nedsanking av all sau i disse områdene vil også medføre betydelige kostnader. Vår vurdering er meldt til rovviltnemda og til klima- og miljødepartementet.

Til slutt fikk Kjell Vidar Seljevoll invitasjon at leder i Oppdal Sau og Geit til å tilbringe ei uke på Oppdal for å være med på tilsyn i beiteområdene.